

Atvinnuvegaráðuneytið

Skúlagötu 4

101 REYKJAVÍK

Bændahöllinni , 8. ágúst 2019

Efni: Umsögn Félags svínabænda á frumvarpi til laga um breytingu á búvörulögum nr. 99/1993 (úthlutun tollkvóta)

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að...”markmið frumvarpsins er að gera breytingar á lagaumhverfi við úthlutun tollkvóta sem stuðla að auknum ábata neytenda....”

Rétt er að rifja upp að á síðustu árum hafa íslensk stjórnvöld gert umtalsverðar breytingar sem snúa að umgjörð svínaræktarinnar, bæði til hagsbóta fyrir neytendur og til að auka enn frekar dýravelferð í svínarækt. En veigamestu breytingarnar sem snúa að umhverfi greinarinnar og hafa tekið gildi og eða/stendur til að breyta eru eftirfarandi:

I. **Tollasamningur við ESB sem gerður var í september 2015**, en hér má sjá nokkur dæmi um aukningu tollkvóta á innflutt svínakjöt;

- a. Svínakjöt (vöruliður 0203) eykst um 350%
- b. Pylsur (vöruliður 1601, uppistaða svínakjöt) eykst um 500%
- c. Unnar kjötvörur (vöruliður 1602, uppistaða svínakjöt) eykst um 450%

Áætlað árlegt tekjutap svínaræktar svk. Skýslu Víflils Karlssonar frá árinu 2016 er **250 - 350 milljónir**

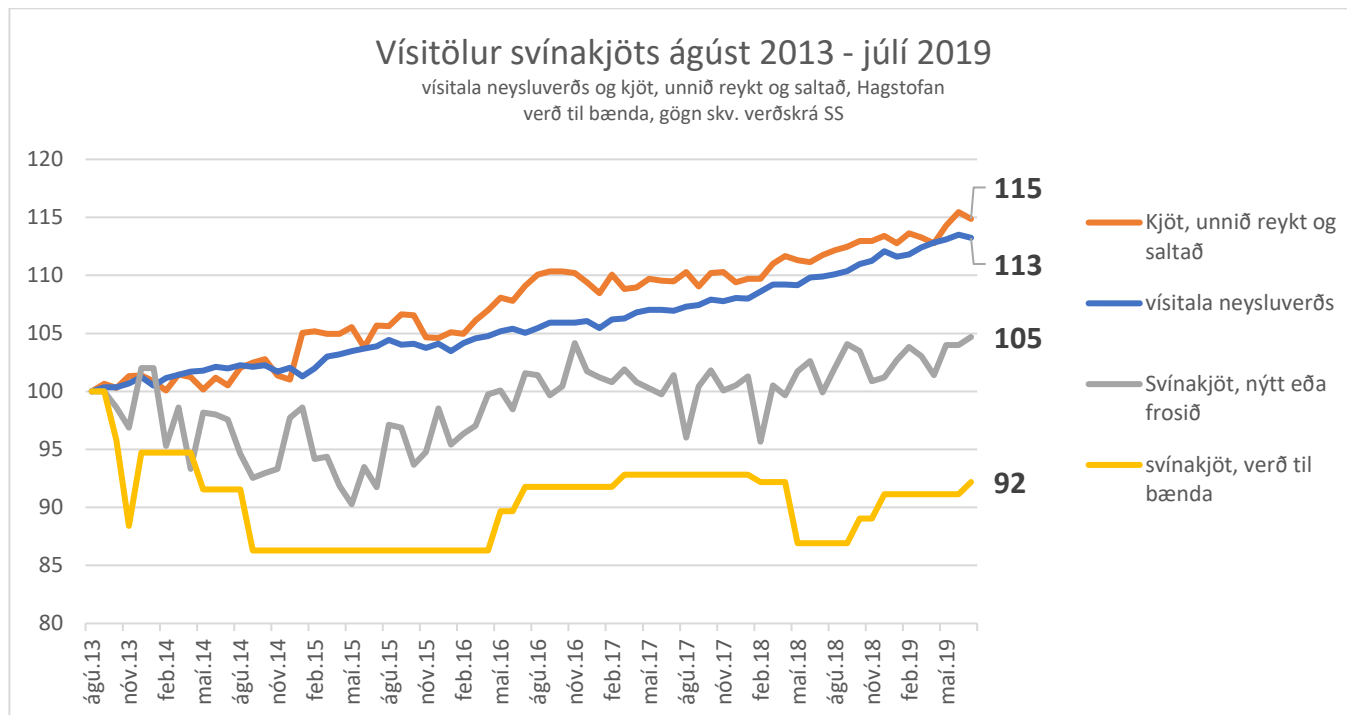
II. **Innflutningur á hráu kjöti**, tekur gildi 2019

Áætlað árlegt tekjutap svínaræktar **300 - 450 milljónir** eða 12-18% af framleiðsluverði ársins 2016 skv. skýrslu Deloitte frá í maí 2018

III. **Ný reglugerð um velferð svína**, að fullu komin til framkvæmda 31. desember 2024

Skv. skýrslu RML frá árinu 2015 er kostnaður svínaræktarinnar við að innleiða þetta regluverk metið á um **3 - 3,7 milljarða** króna (framleiðslutap innifalið). Á móti koma styrkir að upphæð 440 millj. kr í gegnum búvörusamninga

Allt eru þetta aðgerðir sem ættu að bæta kjör neytenda og auka á sama tíma kröfur til innlendarar framleiðslu til að ná niður framleiðslukostnaði. Því er áhugavert að sjá hver verðþróun á svínakjöti hefur verið á undanförunum árum sbr. línurit hér fyrir neðan.

Megnið af svínakjöti til neytenda fer í undirvísitölu Hagstofunnar *”kjöt, unnið reykt og saltað”* Þróunin á undanförunum árum á meðan innflutningur á svínakjöti hefur margfaldast að magni sést vel á línuritinu, þ.e. á meðan neytendur þurfa að borga meira fyrir kjötið í verslunum fá bændur sífellt minna fyrir sína framleiðslu. Hér er rétt að rifja upp að á umræddu tímabili hafa innflytjendur fengið endurgreidda milljarða króna frá ríkinu þar sem rangt var staðið að útboði á tollkvótum það hlýtur því að teljast ákveðin einfaldni að halda því fram að breytt fyrirkomulag við útboð á tollkvótum – sem skilar sér í lægra innflutningsverði – skili sér til neytenda. Það er a.m.k. mjög skýrt að þróunin hefur hingað til verið þveröfug. Þ.e. þrátt fyrir lægra verð á svínakjöti til bænda hækkar það til neytenda. Þetta er grafalvarleg þróun og hlýtur að kalla á nánari skoðun af hálfu stjórnvalda.

1. Það er því mat Félags svínabænda að nauðsynlegt sé að hrinda fjórum aðgerðum í framkvæmd áður en frumvarpið tekur gildi:
 - a. ***Skipaður verði starfshópur sem fjalli um tollverndina og yfirfari núverandi tollaskrá. Frumvarpið verði ekki að lögum fyrr en starfshópurinn hefur skilað sínum tillögum og ráðherra hefur hrint þeim í framkvæmd.*** Það er nauðsynlegt að stjórnvöld móti sér langtímastefnu varðandi tollvernd í íslenskum landbúnaði. Nýr

tollasamningur við ESB, frumvarp sem hér er til umfjöllunar og innflutningur á hráu kjöti eru allt breytur sem fyrirséð er að munu rýra afkomu íslenskra bænda. Þá er núverandi tollaskrá einnig „barn síns tíma“ og hægt er að flytja inn góða vöðva á tollskrárnúmerum sem bera lágan toll einfaldlega vegna þess að það vantar tollskrárnúmer fyrir viðkomandi vöru. Þetta fékk undirritaður staðfest á fundi með fulltrúum embættis tollstjóra þann 27. febrúar síðastliðinn.

- b. ***Skipaður verði starfshópur sem skoði verðmyndun á markaði frá frumframleiðslu til neytenda, og ef tilefni verði til, skili tillögum til úrbóta til ráðherra samkeppnismála.*** Hér þyrfti m.a. að skoða svokallaðan skilarétt sem verslanir hafa á innlendu kjöti. Einnig er nauðsynlegt að meta hvaða áhrif það getur haft á innlenda framleiðslu þegar mikið magn innflutts kjöts með skamman líftíma kemur inn á markaðinn. Svínabændur hafa – við slíkar aðstæður – lent í því að fá ekki slátranir fyrir sína gripi. Þessi staða kom síðast upp vorið 2018 þegar mikið var flutt inn af svínakjöti í apríl mánuði 2018. Síðast en ekki síst – sbr. línurit hér fyrir ofan – þarf að greina hvers vegna lækkandi verð til bænda skilar sér í hækkun verði til neytenda.
- c. ***Skipaður verði starfshópur sem meti samkeppnisstöðu íslensks landbúnaðar í samanburði við lönd ESB og skili af sér tillögum um hvernig megi jafna samk.stöðu bænda hér á landi við kollega þeirra erlendis.*** Ekki þarf að hafa mörg orð um hátt vaxtastig og launakostnað í innlendri framleiðslu til samanburðar við lönd ESB. Það eru þó önnur atriði sem einnig þarf að skoða. Staðreyndin er sú að við erum að keppa við framleiðslu þar sem sýklalyfjanotkun í landbúnaði er allt að 80 föld m.v. það sem er héraðs og hormónagjöf er hluti af daglegum rekstri. Þá kom nýverið fram í viðtali við yfirdýralækni að hér á landi væru bændur að bólusetja gegn galtarbragði enda búið að banna bændum að gelda grísi. Í Evrópu gelda bændur almennt galtargrísi sjálfir. Ísland hefur nýverið tekið upp eina metnaðarfullstu löggjöf í dýravelferð svína. Eftir að búið verður að innleiða hana að fullu stöndum við jafnfætis Norðmönnum sem eru öðrum þjóðum til fyrirmyndar í dýravelferð. Einnig þarf að bera saman styrki til svínaræktar í ESB við Ísland. Niðurgreiðslur til útflutnings í ESB, styrki til endurbóta, nýbygginga og nýsköpunar. Hér bera framleiðendur og sláturleyfishafar mikinn kostnað af sýnatökum og eftirliti samkvæmt sér íslenskum reglum. Það umhverfi þarf að skoða til samanburðar við lönd ESB. Dæmi um slíkan samanburð eru kröfur/kostnaður vegna salmonella og kampylobakter. Jafna ber leikinn með

beinum fjárstuðningi við greinina og eða með öðrum hætti s.s. tollum. Allt rýrir þetta samkeppnisstöðuna gagnvart innfluttu kjöti og stjórnvöld mega ekki loka augunum fyrir stöðunni sem upp er komin.

- d. ***Fjármunir sem ríkissjóður fær af tollkvótum verið ráðstafað í sömu hlutföllum til viðkomandi búgreina.*** Undirritaður átti sæti í starfshóp um tollasamning og nýjar aðbúnaðarreglugerðir sem skilaði af sér skýrslu til landbúnaðarráðherra í júní 2016. Starfshópurinn skilaði af sér tillögum í 8 liðum til ráðherra og ein þeirra var sú að „að leitað verði leiða til að andvirði tekna af útboði tollkvóta fyrir hvítt kjöt verði ráðstafað til fjárfestinga og stuðnings við svína- og alifuglabændur til að uppfylla kröfur vegna nýrra aðbúnaðarreglugerða“ Eðlilegt hlýtur að vera – þar sem mun meiri kröfur eru gerðar til innlendrar framleiðslu heldur en innfluttrar – að þessir fjármunir renni til bænda til að bæta aðstöðumunin í skakkri samkeppni við innflutt kjöt.

Undirritaður hefur fulla trú á að stjórnvöld vandi til verka í þessu viðkvæma máli. Mikilvægt er að stjórnvöld fylgi í verki eiginn stjórnarsáttmála sem kveður á um að efla skuli innlenda matvælaframleiðslu.

Virðingarfyllst,

F.h. Félags svínabænda

Ingvi Stefánsson